

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Maurittii Gudeni Historia Erfurtensis Ab Vrbe
Condita Ad Reductam**

Gudenus, Johann Moritz von

Erfurti, 1675

XXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11903

Domini esse ad fidelitatem, quam exactè præstiterit, non ad mortem obligatum: Ad tympana scribi, qui vitam vendunt. Ut ut vindicaturus sit ereptam à rebellibus vitam Elector, & mille plexis poenam sumpturus, nullius tamen caput trunco Papii coaliturum. Legati ¶ ab initio Cæsari additis causis nunciant. Is Mulhusium assignat, quò tendere, & absol- vere negotium debeant. Senatus quò partem culparum in communitatem con- ferret, Tribules & plebem, ¶ ut publico scripto, cur dicere præscriptas preces non possent, promulgaret, clam incitat. Isti mense Julio literis ad Senatum inscriptis, multis allegant, se nec precibus unquam adstipulatos, nec posthac adstipulari velle, aut debere, conscientis, religioni, liber- tati adversis. ¶ Mulhusii per Moguntinos contumacia Erfurtensum accusatur: Cres- cere cum tempore malitiam, nec aliud operari dilatio- nes, quam ut ad contemnendum Cæsarem, ad aggra- vanda facinora tempus acquirant, edocere id Lim- prechtinum raptum, & attentatam inquisitionem, quam cum tanto Romani orbis scandalo prosequantur.

¶ Cæsar mali rem exempli invalescere morâ videns, sub pœna proscriptionis, amissionis privilegiorum & Jurium Sena- tui, Tribulibus, & toti communitati, man- datis prioribus in puncto precum intra octiduum parerent, Limprechtum dimit- terent, novum senatum introducerent, imperatas sæpius editiones perficerent, di- fertè injungit, præsentibus eventualiter in poenam declarat. Assueti jam mandatis

X 2

Erfur-

Legati
Mulhusium
tendunt.

Scriptum
plebis con-
tra precum
formulam.

Moguntini
contumaciã
Erfurtensum
accusant.

XXIII.
Cæsar sub
pœna banni
obedientiã
mandat.

*Erfurtenses
revisio-
nis
beneficium
arripere co-
nantur.*

*Bergerus
capere urbē
nititur.*

Erfurtenses nullo amplius timore percussi sunt, ac quasi post transactiones, postres toties judicatas, cum non de jure amplius, sed executione judicati queritur, provocare liceret, † revisionis beneficium, & supplicationis arripere conantur, Notarium, qui mandatum insinuaverat, conviciis proscindunt, verberibus excipiunt. Senatus, quod preces concernit, pariturum se declarat, dummodo per violentiam plebis liceat; Hanc contestationem Legatis loco partitionis transmittit. Illi fraudem deprehendunt, quā Senatus Communitati preces tam remissis persuasionebus proponebat, ut ostenderet se vinci vellet, præterea nil eum excusare ferociam plebis, quam ad tegendas imperantium culpas sufflaverit. Ac certè furor plebis adeo jam prævaluerat, ut ne depravatam quidem precum formulam, cui Saxones incluserant, interpunxerant alia, posset obtinere, hanc licet serio tandem introducere Senatus conaretur. † Bergerus Consul, & Syndicus, intromittere in Urbem ruricolos, suppressere insolentiores, ac perditum errore dominatum recuperare statuunt. Egressi clam in agrum, tota nocte rusticos colligunt, armis onerant, ac de proposito edocent: *Ad portam Kremserianam vallum assilirent, machinas curules in urbem verterent, curiam occuparent, omnemq; in compescendis seditiosis operam præberent.* Lecti ultra mille armati, sed cunctantes longius dies prævenit,

venit, cumque vallo appropinquarent, multitudine suspecti, machinarum explosione vigiles hostilia indicarunt. Concurrere ad valla cives, & ostentatione armorum à cœptis invasores absteruere. Statim ab invicem agniti, ruriculis innocenti simplicitate excusatis, in solos Ductores indignatio concepta, qui se fugâ cum furriperent, in domum ac hortos Bergeri plebs iram effudit. Lapsò † octiduo Mōguntini, sat illusum Cæsari demonstrant. Decerneretur merita pœna in contumaces, quos nulla Cæsarea mandata, non amicæ dehortationes à sceleribus retinerent. Advertebat Augustissimus CÆSAR non auctoritati suæ, non Justitiæ consuli aliter posse, quàm si ad verba surdi, reali animadversione monerentur. Ideò Caduceatorem Legatis, & sententiam proscriptionis transmiserat, quam, si mandata ulterius contemneret Civitas, publicarent. Illi cum multis jam mensibus spontaneam obedientiam frustrâ provocassent, fluxo etiam postremo hoc termino † Caduceatorem expedivere: *Tenderet Erfordiam, Senatui, civibus proscriptionis sententiam publicaret.* † Ille (a) assumpto caduceo, & balvaria, Notario publico, quinque tubicinibus, & equitibus duobus iter ingreditur. Præmissò altero Senatui adventum nunciat: *Venire Majestatis Cæsareæ Caduceatorem, adferre*

*Terminus
partitionis
labitur.*

*Caduceator
cum senten-
tia banni.*

*Ejus appa-
ratus & ad-
ventus.*

X 3

manda-

(a) Sequentia fusius adhuc in ipsa Caduceatoris relatione typis evulgata legi possunt.

mandata, quæ publicare debeat, vellet Senatus Cæsaris nuncium admittere. Præmissus eques in Urbe retentus non rediit. Hac pompa octavo mensis Octobris Caduceator venit, cum Urbi appropinquaret, insonare tubas imperat. Quadraginta passibus à porta excubiæ occurrunt, & sistere gradum jubent, simul armatorum coronâ cingunt, quod venientis esset negotium? interrogant. Ille præmississe se equitem, ait, qui Senatui expeditionem nunciaret, hujus se relationem expectaturum, at cum mora diuturnior videretur, annon inter vigiles esset, qui senatui indicare adventum vellet? interrogat. Illi, cui dici oporteat, reponunt, non esse sibi consulem, non senatum, hunc Curiâ pulsum, illum in vasæ Civitatis reum profugisse, semetipsos jam Urbi dominari; Attamen deliberari de admissione, modicum adhuc responsum expectaret. Tribus horis continuata mora, interim multa hominum millia sexus omnis & ætatis confluxere, Caduceatorem & eventum rei spectaturi. † Superveniunt Senatores, ad decem passus è porta egressos Caduceator accedit: † *Ablegatum se ab Imperatoria Majestate, ait, ejusdem Heroldum, mandata Cæsarea adferre, quæ toti Civitati publicare debeat, hoc sine intromitti in urbem se velle.* Illi mandata Cæsaris exhiberi, utque ostendere congregatis in Curia Tribunis liceret, cupiunt. Desert Caduceator petitis, sententiam proscriptionis exhibet, simul in Curiam ferre concedit.

*Senatores
ad eum e-
grediuntur.*

*Caduceato-
ris propo-
siti-
o, & Re-
spon-
sa Se-
natus.*

cedit. Senatores licentiâ usi post horam, quæ acceperant Decreta, referunt. Simul iniquitatem rei, festinationem in re ardua deducunt: *Postulare momentum causæ, ut Cæsar ante promulgationem mandatorum informetur, vellet Caduceator interim in urbe subsistere, de hospitio, victu, ino & moræ honorario Senatui provisurum.* Caduceator de propensa voluntate gratias agit, reliqua penes se cum non starent, excusatum haberent. In eo etiam scrupulus, quod Cæsar mandata non subscripserat: Ille stylum curiæ prætendit. Demum Senatus triduum dilationem petit. Caduceator, se executionis ministrum, non iudicem esse respondet, qui prorogare justitiam possit: Ad hæc Senatores postulata revisionis instrumentum porrigunt, acceptatis, sed & intromitti se in Urbem petit, quod cum negaretur, legere commissa sibi mandata publicè incipit: quod ut impedirent Curiales, † *Videret, ajunt, ne furorem plebis incenderet, cui imperare Senatus nequeat, pericula ab hac re vitæ & capitis pendere.* Avidis auribus hæc vix hauserant adstantes, & arma erigunt, † equites invadunt, ex equis dejiciunt, verberant, mandatorum copias adimunt. Senatores quantis valent passibus Urbem repetunt. Illis prostratis ipsum Caduceatorem aggrediuntur, † & quod in hostilibus terris nefas, sanctum barbaris etiam gentibus Legationis jus ante moenia proculcant, de equo Caduceatorem præcipitant, tundunt, vulnerant, trahunt.

Plebs in Caduceatorem animata.

Miserè eum excipit.

Majestatem Cæsaris, & gentiū jure violat.

Actum fuisset de vita hominis, nisi Tribu-
nus militum perruptâ turbâ furentium ma-
nibus subduxisset. Notarium Cæsareum
eadem crudelitate tractant, tubicines ar-
reptâ fugâ se periculo subducunt. Post hæc
iterum turbæ incingunt, *anne Caduceator Ce-
sareus esset, quamdiu abesset Viennâ, quid Herbolis,
quid Mulhusii egisset?* cum multis tentationibus
quærent. Alius mortuum esse Cæsarem
clamavit, quî ergò Caduceatorem mitte-
ret? Vestem balvariam alii togam mulie-
brem, alii Sacrificuli dixere, & contumeliæ
similes ad audaciæ augmentum jactatæ, fi-
dem tamen apud plebem invenerunt. De-
liberatum post hæc, quid tandem homine
agerent? plurimi nece abruptendam
tragœdiam censuere. † Saniores ut certo
periculo eximerent, ad sclopetariorum
domum, quæ extra portam S. Joannis ste-
tit, ducendum esse vulgo persuadent, quò
ritè examinari posset. Gera interfluit,
cujus utraque ripa longissimis aliquot ti-
gnis nectitur, hac transeundum erat. Ha-
ctenus ipsâ turbâ tutus, quod ei incinctus
lædi sine periculo aliorum non posset. At
ubi ponticuli tenuitas extenuaret turbam,
omnium crudelitati expositus est. Alii
præcipitandum in aquas clamarunt, fuit
qui ter sclopetum fixerit, indubiè globo tra-
jecturus ni toties ab aliis præpeditus fuisset.
Ad dictâ casam deductum Senatores acce-
dunt, † multa de iniquitate processus que-
runtur, convicia in Baronem Schmidbur-
gium

*Ad portam
S. Joannis
deducitur.*

*Querelæ
Erfurtenſi
ad Caducea-
torem.*

burgium, in Prætozem Papium, ac Limprechtum magnis cum affectibus dicunt, injurias excusant, in prævalentem plebem conjiciunt, vellet Caduceator hæc Cæsari referre. Ille ut furentes placaret, liberaliter omnia promisit. Cæsarem clementiam rigori prælaturum, propensum gratiosissime iis, qui emendationem spondent, submitterent se, ac parerent imperatis, de reliquo rem salvam fore. Cum ulterius urgeretur, & cresceret periculum, plebem conviciis in Schmidburgium demulcet, quæ ante eidem imputari audiverat, pluribus confirmat: dubitanti de sinceritate plebi propriæ manus subscriptione fidem testatur. His furorem sedavit. Biduo inter hæc mortis pericula retentatus, decimo Octobris, priusquam portæ aperirentur, iterum dimissus est, reversus ad suos injurias, violentias, concussiones, læsa Divina humanaque jura Cæsari, Electori, Legatis refert.

Profanatae Majestatis crimen totum Imperium ad indignationem commovit, & Cæsarem præcipuè, qui Electori Moguntino, militem colligeret, adigeret proscriptos ad imperata, pœna de facinorosis sumeret, commisit. Elector priusquam extrema tentaret, levibus armis sollicitare pertinaces constituit. † Copias misit in Eichsfeldiam, quæ per excursiones proscriptos infestarent, si fortè his corrigi mallent, quàm extrema experiri. Vetuit autem, ne

*Post biduū
detentionē
dimittitur.*

XXIV.

*Læsæ Maj.
vindictam
Moguntino
Cæsar
mandat.*

*Copias mili-
tares Elect.
colligit.*

in